

of. przekazała
Justiwna-komenda
1680/WSK

ser.
Stanisławska

4-300 Piotrków
Tępy

AK.
okr. kddz
ob. Piotrków Tępy
os. W-wa- Miasto

STANISŁAWSKA Alfreda

2639 | WSK₊

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — STANISKAWSKA

Altmede

2639/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓ k. 1, s. 1-21

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora ✓ k. 13, 1-13

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 11, 9, 1-11

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora ✓ k. 2, s. 1-4

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja ✓

1. 2 FAPAK

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] —

VI. Fotografie ✓ ksero plot. I/2 s. 1, 3, 4, 10

I₁ Relacja

- Relacja własna w formie listu, Piotrków Tryb. 2002, rkps, oryg.
k. 1, s. 1-2

Alfreda Stanisłowska
ul.

4. 8. 02 r.

Piotrków Tr.

1/11

97-300 Piotrków Tr.

Wpłynęło dnia 7.08.
Lcz. 2986 WSK 2002
D. U.

Memorat

Generał Marii Wittke

Fundacja Archiwum Pomorskie A. K.

ul. W. Jarbary 2 97-100 Toruń

nr inwentarza 2639/WSK

W odpowiedzi
na pismo 26 72/WSK/

Dziękuję bardzo za list i zainteresowa-
- nie się moją osobą. Wdzięczna jestem P. Wacławowi
Kolewance z gimnazjum za przesłanie Wam
moich dokumentów - same nie trafiłoby do Was.
Na wstępie może wyjaśnię że prawie pół wieku
żmagałam się z postępującą ślepotą /degeneracja
siatkówki/.

Relacja moja nie będzie typowa, więc po kolei
Wodziałam się 30. XI 1920 r. w Białychowie
Rodzice moi pochodzili ze wsi Rozdrin. Ojca mego
starszy brat po śmierci ojca wyjechał do teraźniejszego
na stolarską. Po ślubie z mamą Stanisławą Kuligowską
wyprawadzi się do Białychowa, a w rok potem
do Piotrkowa. Ojciec Stanisław Trzmiel pracował
w różnych zakładach stolarskich prywatnych i
państwowych - był dobrym fachowcem - remieslnikiem

Po ukończeniu szkoły podstawowej (Powszechno-
7 kl. Szkoła im. E. Plater w 1934 r. zaczęłam
naryć się w Prywatnym Żenskim Gimnazjum
Zrzeszenie Nauczycieli Szkoły Średniej. Zawdzięcza
do wychowawczyni mojej Helenie Wętrichowej i
kierownikowi szkoły Józefowi Olczykowi.

w. II, III i IV kl. materiałem do P.W.K. a
w 1936 i 37 r. byłam na obozie letnim w Koszew-
-uicach, gdzie komendantką były kpt. Maria Wittek
i p. Zofia Kajmankiewiczowa.

We wrześniu 39 r. pracowałam ochotniczo
w szpitalu, gdzie było wielu rannych żołnierzy o
warunkach: bez wody, bez światła, bez lekarzy i
z siostry zakonnej s. Józefy i s. Juki na całej
płtce drugiego szpitala. Praca w szpitalu została
mioliczona jako udział w wojnie obronnej 39 r.

31. 5 42 r. wyjazd ze wsi - zmianami nerwiczko
i miejsc zamieszkania - na Warszawę.
Krupetnicą wykształcenie - ukończona i
rola studiów na Wydz. Chemii Tajnej Polik. W-skiej
Potem było Powstanie Warszawskie w zgrupowaniu
Barthelme w Pomocnicy - Starbie Kobiet p. kpt. Pomian

Z W-oy po Powstaniu w g. r. dowódcy wysłana
z mężem z ludnością cywilną.
Byłam w obozie Reimsgh H1 w Kieki, a w sierpniu
1945 r. wróciłam do kraju by się naryć i pracować
w 1962 r. przesłana na rentę inwalidzką, a przez
15 lat byłam Opiekunem Społecznym
Zgcał sprawy szacunku i podnawian
aktywizacji

1/2 Dokumenty dotyczące osoby relatora

- Indeks Politechniki Łódzkiej (pierwsza str.) dla A. Staniłkowskiej, Łódź 1945, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 1
- Zaświadczenie Politechniki Łódzkiej, Łódź 1945, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 2
- Dyplom ukończenia studiów wyższych (odpis), Olsztyn 1955, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 3
- Legitymacja Opiekuna Społecznego, Piotrków Tryb. 1964, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 4
- Legitymacja odznaki „Zastuzony opiekun Społeczny [ur 2393], W-wa 1976, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 5
- Legitymacja Medalu Wojska, Londyn 1948, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 6
- Legitymacja Krzyża AK [ur 26016], Londyn 1989, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 6-7
- Legitymacja Warsz. Krzyża Powstańczego [ur 52-82-39K], W-wa 1982, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 6
- Legitymacja Medalu „za udział w wojnie obronnej 1939” [ur 251-87-71 MW] W-wa 1987, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 8
- Legitymacja Tymczasowa Zw. Powstańców Warszawskich [ur 592], W-wa 1990, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 9
- Legitymacja Zw. Powstańców Warsz. [ur 592], W-wa 1991, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 10
- Zaświadczenie UdsK i OR [ur 262518], 1993, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 11
- Patent Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny, Warszawa 1999, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 12
- Mianowanie na stopień podporucznika WP, Piotrków Tryb. 2000, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 13.

Nr.....

POLITECHNIKA ŁÓDZKA

1/2h

WYKAZ STUDIÓW (INDEKS)

Student WYDZIAŁU *Chemicznego*

Stanisławska

Alfreda

ur. dn. *30 XI 1920* r. w *Belchatowie*

Przyjęty dn. *25 października* 1945 r.

Zapisany w albumie pod Nr

Łódź, dn. *26 października 1945* r.

Podpis studenta

Alfreda Stanisławska

REKTOR

Politechnika Łódzka
I.Dz. 500-146/45/cl.

Łódź, dn. 27. I. 1945 r.
Plac Zwycięstwa 2

5/2/2

Z a ś w i a d e z e n i e

500-116

Poświadczamy, że ob. *Stanisławska Alfreda*
ur. *30. XI. 1920 r.* złożył przy podaniu o przyjęcie
na Politechnikę Łódzką następujące dokumenty:

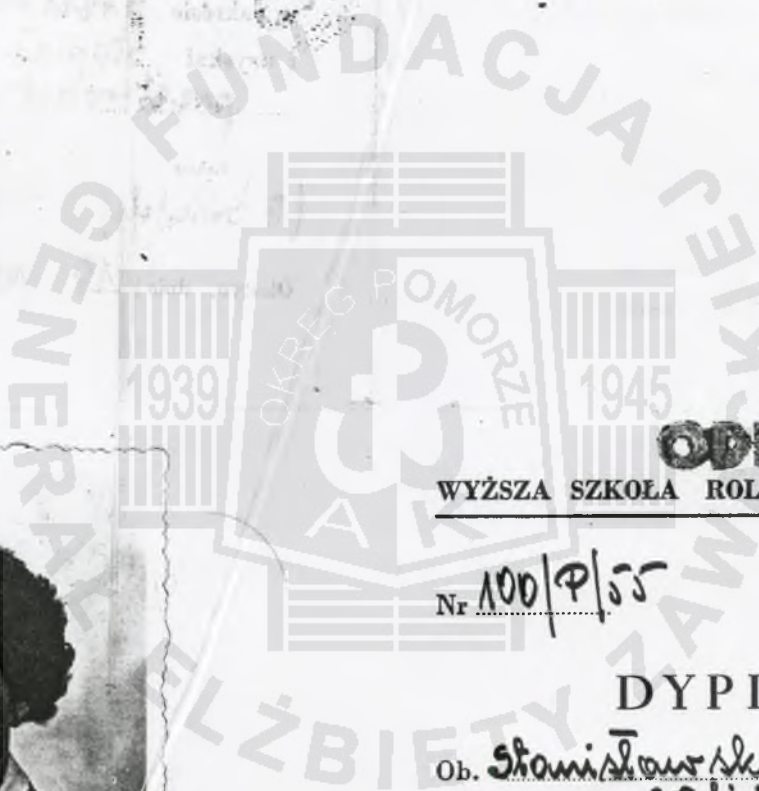
1. *dyplomy*
2. *zasiłki samych kompl.*
3.
4.
5.

Politechnika Łódzka
Sekretariat. *Hofner*

1/2/3

DYPLOM UKOŃCZENIA STUDIÓW WYŻSZYCH

ODPIS

WYŻSZA SZKOŁA ROLNICZA w OLSZTYNIE

Nr 100/P/55

DYPLOM

Ob. Stanisławska Albrecha
urodzona dnia 30 listopada 1920
w Bełchatowie pow. Piotrków Tryb.
odbyła w latach 1945-1949 studia
wyższe I-go stopnia na Wydziale
Przetwórstwa Rolnego

WYŻSZEJ SZKOŁY GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO
w ŁODZI

w zakresie przetwórstwa rolnego
i uzyskał stopień inżyniera
przetwórstwa rolnego

Rektor (A. Świątek) Dziekan (m/ż D. Galaraj)

Olsztyn, dnia 10 czerwca 1955 roku.

Albrecha Stanisławska

Własnoręczny podpis

Wzgodność odpisu dyplomu z
oryginałem stwierdzam

28.VI.55 [Signature]

Kierownik Sekretariatu
Wyższej Szkoły Rolniczej

w Olsztynie

Legitymacja Opiekuna Społecznego

Nr ZS. XXI

Alamitowska

Podpis posiadacza legitymacji

Ważna na rok wystawienia

Ważność legitymacji przedłużono
na rok:

196..... 196..... 196..... 196.....

PREZYDIUM POWIATOWEJ RADY NARODOWEJ

Pieczczę, podpisano Prez. P. R. N. Wpzd. Zatr.

dział. Zdr. i Opieki Społecznej
dla powiatu piotrkowskiego im. Piotrkowa Tryb.

Stefania

(nazwisko)

Alfreda

(imię)

jest opiekunem Społecznym

Piotrków Tryb. 29.VI 196...r.

Radomsko, dnia

Kierownika Wydziału
spr. Społecznych

Podpis Kier. Wydziału

Jan Piechocki

7/2/4

MINISTER
ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

LEGITYMACJA nr 2393

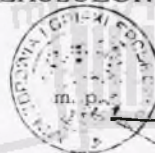
odznaki

»ZASŁUŻONY OPIEKUN SPOŁECZNY«

Nadaje Ob. Alfredzie Stanisławskiej
c. Stanisława

odznakę

»ZASŁUŻONY OPIEKUN SPOŁECZNY«

MINISTER

Warszawa, dnia

7. IV

1976 r.

LEGITYMACJA Nr 29276.....

Stopień imię, nazwisko szer. z cenż.

STANISŁAWSKA ALFREDA ps. "ASTRA"

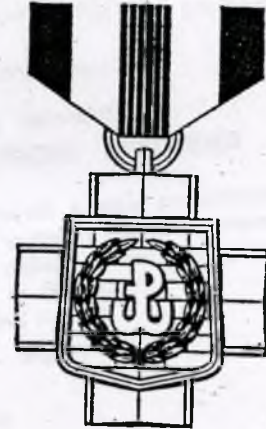
Oddział AK.....

Odnaczony został po raz 1

Medalem Wojska

Podstawa: Zarządzenie Szefa Sztabu
Głównego
z dnia 1 lipca 1948

Londyn dnia 15 sierpień 1948 r.

Nr..... 26016.....

[Handwritten signature]
Walega.

3.

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA
LEGITYMACJA
Nr 52-82-39 K
WARSZAWA
dn. 7 lipca 1982 r.

UCHWAŁA RADY PAŃSTWA
z dnia 7 lipca 1982 r.
odznaczony/a został/a
Ob. STANISŁAWSKA
Alfreda c. Stanisława
WARSZAWSKIM
KRZYŻEM POWSTAŃCZYM
PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

Nazwisko STANISŁAWSKA

Imię Alfreda.

Pseudonim "ASTRA"

Przydział Łączność WKSB.

W-wa Śródm.

Odznaczony został

KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ

ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku przez
dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego
dla upamiętnienia wysiłku Żołnierza Polski
Podziemnej w latach

1939 — 1945 Przewodniczący

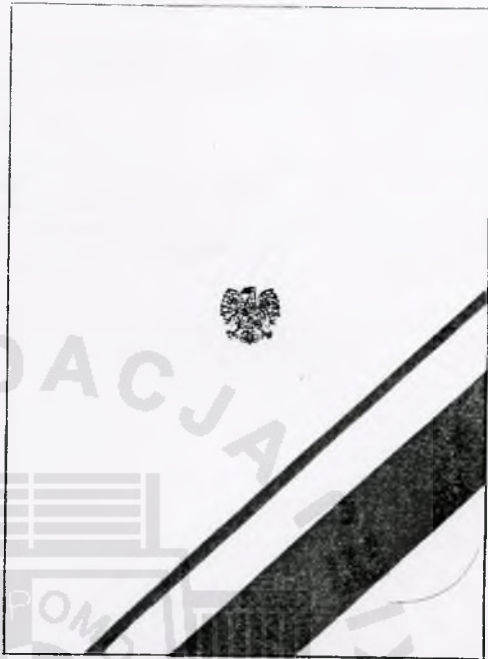
Podpis: Komisji Krzyża

M. Mandziara "Słwy"

Londyn, dnia 15/6/82

5/2/8

«Intrografia» - 3809

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 251-87-71 MW

WARSZAWA

dn. 23 września 19 87r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

odznaczony/a został/a

Ob. STANISŁAWSKA

Alfreda c. Stanisława

MEDALEM
»ZA UDZIAŁ W WOJNIE
OBRONNEJ 1939«

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

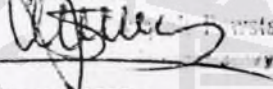
ZWIĄZEK POWSTANCÓW
WARSZAWSKICH

Legitymacja Tymczasowa Nr 592

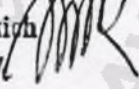
Kolega (Koleżanka) Alfreda STANISZEWSKA

złożył(a) deklarację wstąpienia do
ZWIĄZKU POWSTAŃCÓW WARSZAWSKICH
i został(a) przyjęty w poczet członków zwyczajnych Związku

SEKRETARZ

PREZES

Warszawa, 1990 r.

3/2/10

Zmiany ewidencyjne:

ZWIĄZEK POWSTAŃCÓW WARSZAWSKICH

Potwierdzenie wpłaconych składek członkowskich:

1991	30 kw. 1991	60 kw. 1991	1994
1995	1996	1997	1998
1999	2000	2001	2002

LEGITYMACJA CZŁONKOWSKA

Związek Powstańców Warszawskich
Zarząd Główny

Stanisław Stanisława
(imiona rodziców)

30.11.1920 Bełchatów
(data i miejsce urodzenia)

LEGITYMACJA Nr 592

97-300 Piotrków Tryb.
(adres - nr kodu - miejscowość)

(ulica - numer domu i mieszkania)

jest członkiem

zwyczajnym

ZWIĄZKU POWSTAŃCÓW WARSZAWSKICH

Alfreda Stanisławska
podpis posiadaczki
legitymacji

Alfreda Stanisławska
(imię i nazwisko)

PREZES

Zbigniew Szczyr - Ryński
(podpis)

1991.10.25
(data wystawienia)

ZAŚWIADCZENIE

Nr 262518

STANISŁAWSKA

Nazwisko

Alfreda

Imiona

30.11.1920. Bełchatów

Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

Alfreda Stanisławska
podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

Z upoważnienia
Kierownika Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

19.07.1993

Data

Leszek Pietrusiewicz
Pełnomocnik
w woj. piotrkowskim

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIENI
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
08 1944	10 1944	Armia Krajowa	1/2/3/-
09 1939	09 1939	Wojna obronna	1/2/1/-
Łącznie: lat miesięcy 3			
Zmiana: lat Z. Umieszczenia 4			

Adres zamieszkania

97-300 Piotrków Tryb.

ul.

m.p.
mgr Leszek Pietrusiewicz
Pełnomocnik
w woj. piotrkowskim

4614/29/82.

I/2/111

3/2/120
PATENT Nr 5285

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
potwierdza się, że

Pani STANISŁAWSKA Alfreda Barbara
.....

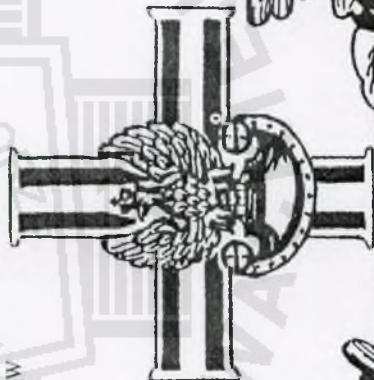
w latach walki zbrojnej z najeźdźcami
z honorem pełniła żołnierską powinność
i uzyskała prawo do zaszczytnego tytułu:

*Weteran Walk o Wolność i Niepodległość
Ojczyzny*

KIEROWNIK
URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRERSONOWANYCH

PREZES
RADY MINISTRÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, 1999 r.

B O G H O N O R O J C Y Z N A

SIŁY ZBROJNE
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

mianował

nie będącego w czynnej służbie wojskowej
nie podl.ob.sł.wojsk.

szer. STANISŁAWSKA Alfreda c. Stanisława

na stopień

PODPORUCZNIKA WOJSKA POLSKIEGO

z dniem 31 stycznia 2000r.

Zbigniew MAKSYMOWICZ

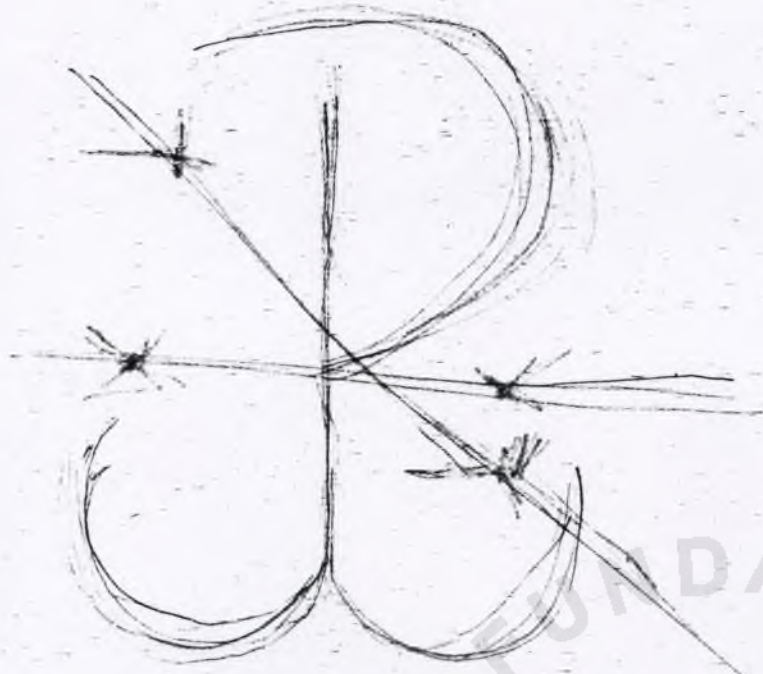
KIEROWNIK
Sekcji Mobilizacyjnej i Administracji Rezerw
Łączącego Wojskowego Komendanta Uzupelnień
Piotrków Trybunalski

Piotrków Trybunalski, dn. 10.08.2000r.
(data)

4 MATERIAŁY UZUPEŁNIAJĄCE RELACJĘ

- Jakubowski Piotr, "Warszawa moje święte" - w pięćdziesiątą rocznicę Powst. Warsz., Piotrków Tryb. 1984, mps / ksero /, k. 11, s. 1-11.

"WARSZAWO MOJA ŚWIĘTA"

Warszawo moja święta, czarna męczennico,
 Pełna ran od granatów i grobów na skwerach,
 Zryta barykadami na każdej ulicy,
 Na których żołnierz polski co nocy umierał....

5/2

W PIĘCDZIESIĄTĄ ROCZNICE

POWSTANIA WARSZAWSKIEGO

" WARSZAWO MOJA ŚWIĘTA "

Temat 4 - Konkursu tygodnika "Prawo i Życie"
ogłoszonego w 1994r - opracowany
na podstawie relacji pp. Alfredy i
Tadeusza Stanisławskich, uczestni-
ków Powstania Warszawskiego.

ps. " WNUK "

Potr. Łokuborski wzmianki II b.
L.D. - L. Sz. Med. w Piotrkowie Tryb.

PIOTRKOW TRYB. październik 1994r

18 października 1994r odwiedziłem pp Alfredę i Tadeusza Stanisławskich, mieszkających w Piotrkowie Trybunalskim przy ul. Karolinowskiej 21, znajomych mojej Babci.

Obie Panie do wybuchu II wojny światowej były koleżankami szkolnymi. Uczęszczały do Gimnazjum Zrzeszenia Nauczycieli Szkół Średnich w piotrkowskim grodzie. Obie z chwilą napaści hitlerowskiej na Polskę brały czynny udział w walce z najeźdźcą w ramach Wąjskowej Służby Kobiet, w konspiracyjnej Służbie Zwycięstwa Polski /SZP/, potem w Związku Walki Zbrojnej /ZWZ/, wreszcie w Armii Krajowej /AK/. Ale p. Alfreda 31.I.42r wyszła za mąż, wyjechała do Warszawy i zamieszkała z mężem przy ul. Śniadeckich 7. Moja Babcia została w Piotrkowie, pełniąc funkcję sanitariuszki i łączniczki Podokręgu AK-Piotrków Tryb./ pod pseudonimem "Wacia" i "Wacik" /.

Pani Fredzia nie zerwała więzi konspiracyjnych z AK, ale również na tajnych kompletach uzupełniła wykształcenie średnie i w kolejności podjęła studia politechniczne. Wybuch Powstania Warszawskiego zaskoczył ją w czasie składania egzaminu z matematyki, właśnie pierwszego sierpnia 1944r.

Pan Tadeusz natomiast był wtedy jak zwykle w pracy. Pełnił obowiązki kelnera w restauracji hotelu "Bachus", przeznaczonego tylko dla Niemców. We wrześniu 1939r zgłosił się jako ochotnik do Wojska Polskiego. Otrzymał przydział do 31 pp, który wraz z

taborem miał odjechać z warszawskiej stacji towarowej do Lublina. Nagły nalot niemieckich bombowców spowodował masakrę koni i ludzi. Pan Tadeusz doznał szoku, utraty przytomności; został zasypany gruzami. Cudem odnaleziony, znalazł się w szpitalu Ujazdowskim. Reszta jego jednostki opuściła Warszawę. Szybko wrócił do żółwia i na apel Prezydenta Starzyńskiego stanął w szeregach obrońców stolicy. Po jej kapitulacji natychmiast włączył się do pracy konspiracyjnej.

Przyjął pseudonim "Tadek" i jako dobrze znający język niemiecki, został włączony do wywiadu SZP, następnie ZWZ i AK. Stąd jego praca w niemieckiej restauracji. Tu niejedno słyszał; tu mógł dokonywać handlowych transakcji z podpitymi żołnierzami i oficerami niemieckimi. Zdobyte wiadomości i kupioną broń przekazywał do konspiracyjnego podziemia.

Państwo Stanisławscy przeżyli całe Powstanie w Warszawie, a potem gehennę wywózki do Niemiec i tam pracę niewolniczą w Zespole Obozów Pracy Reichemag 1, w Kahle koło Jeny. Pracowali w tunelach gór Turynii, w fabryce samolotów odrzutowych oraz przy niwelowaniu góry pod lotnicze pasy startowe.

Po wyzwoleniu obozu przez Amerykanów wrócili do Polski.

Po ukończeniu studiów podjęli kierunkowe prace zawodowe. Po pewnym czasie osiedli w Piotrkowie Tryb.

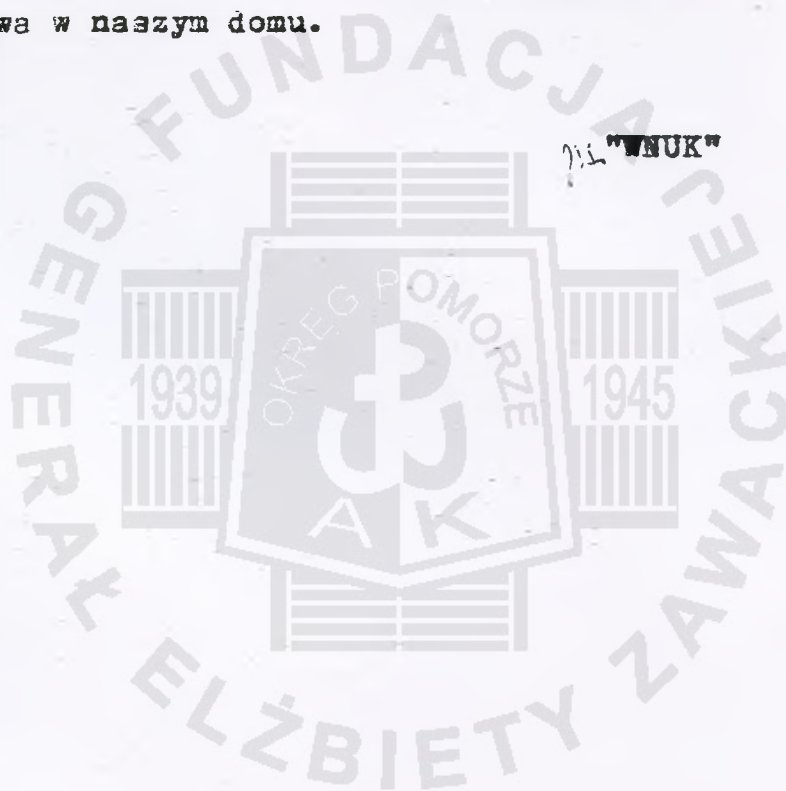
Obecnie Pani Stanisławska prowadzi dom, choć wzrok jej mocno niedomaga, i pomaga córce wychowywać dzieci.

Pan Stanisławski od szeregu lat pełni funkcję prezesa Związku Kombatantów RP i Osób Represjonowanych, a ostatnio prezesa Wojewódzkiej Rady Kombatantów w Piotrkowie.

1/5

Nie stało już na świecie mego Dziadka, Antoniego Kamińskiego, pseudonim "Antek", również powstańca warszawskiego z Oddziału AK "Rygle". Wzięty na Dolnym Czerniakowie do niewoli, został wywieziony do obozu koncentracyjnego kolejno-w Oświęcimiu, Buchenwaldzie, Plötz-Leo.

Wiem dużo o walkach Polaków w tamtych wojennych latach, bowiem pamięć o pokoleniu "Kolumbów-rocznik 20" jest żywa w naszym domu.

11/c

"I przyszło lato 1944 roku -
- słoneczne, upalne i parne, pełne wyczekiwania na rozkaz
podjęcia walki.

Około 23-24 lipca było wiadomo, że wojska radzieckie
przełamały front na Bugu i pędzą ku Wiśle. Przez most Kier-
bedzia i Poniatowskiego wlewały się do Warszawy masy zmę-
czonych, brudnych, zakurzonych niemieckich żołnierzy.
Rannych rozłokowywano w niemieckich lazaretach i polskich
szpitalach. Wojsko zmotoryzowane jechało poza Warszawę.
Niemieccy cywile uciekali w panice na Zachód, do Reichu.
O zmierzchu nadleciały radzieckie samoloty. Oświetlały ra-
kietami ulice, strzelały z broni pokładowej i rzucały lek-
kie bomby na niemieckie kolumny.

Nareszcie im-wrogom strach, a nam-radość w sercach
zagościła".

Na polecenie dowództwa AK Śródmieście "Astra"
/takie miała pseudonim p. Alfreda/ i "Tadek" dotarli do Ra-
dzymina, gdzie uzyskali wiadomości i zobaczyli na własne
oczy nadjeżdżające czołgi radzieckie. Natychmiast przeka-
zali szefostwu AK meldunek o pozycji i sile nadciągającego
wojska.

25 lipca płk. "Monter"-Antoni Chruściel ogłosił
alarm i zarządził zgrupowanie na stanowiskach wyczekiwania
ogłoszenia godziny "W" t.j. godziny wybuchu Powstania.

Tysiące dziewcząt i chłopców zdążyło na punkty mo-
bilizacyjne.

Nastrój wyczekiwania na ostateczną rozprawę z wro-
giem udzielał się całej Warszawie.

28 lipca Komenda Główna AK odwołała akcję powstańczą. Coraz głośniejsza staje się frontowa kanonada za Wisłą. 1 sierpnia rano "Tadek" jak zwykle poszedł do pracy, a "Astra" pojechała na egzamin.

Tymczasem alarmowe łączniczki "Montera" przekazywały ~~rozkaz~~ placówkom rozsiyanym po mieście podjęcia akcji zbrojnej 1 sierpnia, więc dziś, o godz. 17⁰⁰, z zaleceniem ostrożności w przedwczesnej dekonspiracji.

"Tadek" stawiał się natychmiast na zgrupowaniu oddziałów batalionu mjr. Włodzimierza Zawadzkiego - pseudonim "Bartkiewicz" przy ul. Świętokrzyskiej. Na skutek przedwczesnej strzelaniny w okolicy placu Napoleona jego kompania, "Steczka", otrzymała rozkaz przystąpienia do akcji. Kolejno brała udział w walkach z Niemcami - w Ogrodzie Saskim, w zdobyciu Banku i Poczty Głównej.

Radość i upojenie zwycięstwami powstańców udzielała się cywilom.

Wszędzie powiewały biało-czerwone flagi, wszędzie na rękach widniały biało-czerwone opaski, na beretach błyszcząły w słońcu polskie białe orły. Wydawało się, że Warszawa jest wolna!

"Astra" dopiero trzeciego dnia dotarła do "Bartkiewicza", gdzie Komendantka WSK, kpt. "Pomian", wyznaczyła jej funkcję łączniczki między Sztabem i jednostkami bojowymi "Bartkiewicza" oraz Komendą Główną AK. Przenosiła "Astra" meldunki, rozkazy, broń i amunicję, przecinając w poprzek ulice - Marszałkowską, Jasną, Chmielną, Aleje Jerozolimskie. Biegała ^{pod} barykadami, pod osłoną strzelaniną kolegów, na sygnał wartowników czuwających u bram domów.

Najczęściej spotykali się moi Kolumbowie w nocy. Dzielili się wrażeniami przeżytego szczęśliwie dnia. Cieszyli się powodzeniem Powstania i tym, że są cali, że żyją. I tym, że biorą udział w otwartej walce ze znie-
nawidzonym wrogiem. Ale byli też świadkami strat.

"Zatrzymałam się przed barykadą. Przede mną biegł schylony goniec. Nagle upadł, zatrzepotał rękami i już się nie ruszył. Skonał. To niemiecki doborowy strzelec, snajper, usadowił się na wieży Kościoła Zbawiciela i strzela do wszystkiego, co się rusza. Zasadzili się na-
si na okrutnego myśliwego. Po dwóch dniach zamilkł.

Dotarła do nas niesamowita wiadomość - około 5 sierpnia Niemcy opanowali Wolę i rozpoczęli rzeź ludności cywilnej. Wymordowali personel i chorych szpi-
tala Wolskiego przy ul. Płockiej i Św. Łazarza na Lesznie".

Lotnictwo niemieckie nieustannie bombarduje całą Warszawę. Zewsząd wieje groza skutków działań wojennych. Coraz więcej rannych i zabitych - powstańców i cywili. Przybywa pogrzebów, i skw²arów, podwórek, ogrodów usłanych grobami. Księża, kapelani oddają im ostatnią posługę. Dla bezpieczeństwa znikają z domów biało-czerwone flagi i znaki czerwonego krzyża, były bowiem wskazówką dla niemieckich lotników.

"W Śródmieściu, gdzie jesteśmy lub do którego wracamy, polskie urzędy czuwają sprawnie nad aprowizacją, zakwaterowaniem, walką z pożarami, nad naprawą lub wznoszeniem barykad, odgruzowywaniem domów, a nawet walczą z szabrownictwem.

Zaczynamy odczuwać brak amunicji. I oto z 12 na 13^{-ty} sierpnia angielskie Halifaxy zrzucały w kilku punktach Warszawy zasobniki z bronią, amunicją, żywnością, środkami opatrunkowymi. Nic to, że część spadła u Niemców. Ożył znów duch powstańczy."

Sztab śródmiejski na skutek zmasowanego ataku niemieckiego z ziemi i powietrza znalazł się w groźnej sytuacji. Gmach przy Boduena 5 zaczął płonąć. Komenda zeszła do piwnicy. "Tadek" na ochotnika wbiegł na czwarte piętro z łączniczką "Stenia". Załadowali plecaki wojskowe, dokumentami i już płonącymi, zawałającymi się schodami zbiegli na dół. Cudem uniknęli śmierci w płomieniach.

Czas płynął szybko, a groza narastała.

Przyszła następna plaga, kiedy Niemcy zbombardowali elektrownię.

Przyszła następna plaga, kiedy Niemcy zbombardowali filtry. Były studnie i były głuche kolejki. I byli znów Niemcy, snajperzy, którzy strzelali do ludzi jak do kaczek.

"Byliśmy najpierw pełni entuzjazmu i euforii, nawet pełni zwycięstwa. Bo przyjdzie pomoc z Zachodu, bo pomoże nam Wschód. Tymczasem jednym było za daleko, a drudzy stanęli na Wiśle.

Najpierw bałam się śmierci, potem stała się mi obojętna.

Najpierw płakałam nad umierającymi i poległymi. Potem niemal obojętnie patrzyłam na sterty trupów, których grzebać nie było czasu, miejsca i bezpiecznych warunków.

Najpierw bałam się pojedynczych strzałów karabinowych, potem zobojętniałam na armatnie kanonady, na zgrzyt osławionych "szaf"

Wszystka powstańcza groza stawała się dla mnie, dla nas, powsz dniem chlebem wojennym".

Sztab AK Śródmieścia przeniesiono na Czackiego 5. I tu do końca Powstania bronił ^{autonomiczny} "Tadek" z dowodzonym przez siebie plutonem wylotów ulic-Koszykowej, Piussa, Traugutta.

"Astra" teraz z Czackiego biegła z rozkazami, ale już nie po ziemi, a dołem, piwnicami, przemyślną siecią podziemnych ulic Warszawy. Na rozdrożach owego ludzkiego kretowiska stały czujki, paliły świece i wskazywały kierunek.

"Nie ustaje w nas, powstańcach, wola walki i zwycięstwa oraz odpowiedzialności za ludność cywilną, której Niemcy grożą zagładą.

Jan Brzechwa w powstańczym dzienniku pisał:

...śmierć? Nieważne! Życie? Nieważne! Ważne-zwyciężyć!

Wzdychaliśmy do Boga, by chronił bezbronnych. Modliliśmy się do Matki Bożej, by swą boską mocą broniła Warszawy przed zgubą."

W gruzach legła Starówka, Powiśle, Wola, Ochota, Czerniaków opanowali Niemcy. Śródmieście przepełnia się uciekinierami wyczerpanymi, głodnymi, chorymi, przerażonymi, bez środków do życia.

Od Naczelnego Wodza gen. Sosnkowskiego, przychodzi z Londynu depesza, iż zna krytyczne położenie powstańców i cywilów, zatem każdą decyzję gen. "Bora" obroni przed światem-decyzję walki lub kapitulacji.

9 września zaczynają się rokowania z Niemcami.

27 września kapitułuje Mokotów. Dalej walczy Żoliborz i Śródmieście.

30 września kapitułuje Żoliborz.

2 października 44r. ustały działania polsko-niemieckie na terenie stolicy.

Od 3 do 5 października wychodziły powstańcze oddziały z Warszawy do niemieckiej niewoli. Wychodziła kolumnami ludność cywilna. Wszyscy zostawiali to, co najdroższe ich sercom - płonącą i zburzoną stolicę, własny dobytek i groby najbliższych.

Bez broni, bez biało-czerwonych opasek, bez widomych śladów powstańczej przysięgi, tylko z czarną rozpaczą w sercach żegnali ukochaną Warszawę moi Kolumbowie, by pójść na dalszą polską tułaczkę.

Bóg i Matka Boża mieli ich w opiece - wrócili do Polski - zdrowi i cali.

pp. "WNUK"

Piotr Jakubowski

Załączniki:

1. Trzy kopie odznaczeń p. Alfredy Stanisławskiej ps. "Astra"
2. Trzy kopie odznaczeń p. Tadeusza Stanisławskiego ps. "Tadek"
3. Kopia zaświadczenia wystawiona przez archiwum w Alarsen z pobytu w obozach koncentracyjnych p. Antoniego Kamińskiego ps. "Antek".

P.S. Adres pp. A. i S. Stanisławskich:

ul.

97-300 Piotrków Tryb.

tel.

- Legitymacje Medalu Wojska, Londyn 1946 (Ksevol); Legitymacje Kmyzie AK, Londyn 1981 (Ksevol); Legitymacje Wewszewskiego Kmyzie Powst., W-ue 1982 (Ksevol), k. 1, s. 1-2.
- Zaświadczenie z pobytu w obozach koncentracyjnych, 1988, (Ksevol, k. 1, s. 3-4.

III/1/1 B

1.

Nazwisko STANISŁAWSKI
Imię Tadeusz
Pseudonim "TADEK"
Przydział W.K.S.B. Warszawa.

Odnaczony został
KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ

ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku przez
dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego
dla upamiętnienia wysiłku Żołnierza Polski
Podziemnej w latach
1939 — 1945 Przewodniczący
Podpis: *[Signature]*
Komisji Krzyża
M. Mandziara - "Siwy"
Londyn, dnia 19/6/1981.

2. MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

LEGITYMACJA Nr 27446
Stopień imię, nazwisko plut.

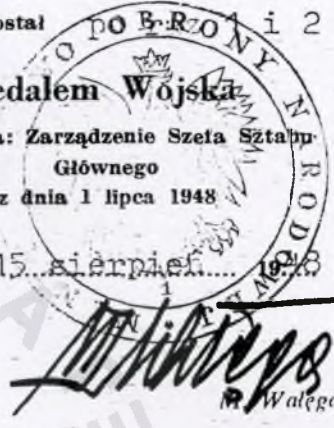
STANISŁAWSKI TADEUSZ ps. "TADEK"

Oddział AK
Odnaczony został

Medalem Wojska

Podstawa: Zarządzenie Szefa Sztabu
Głównego
z dnia 1 lipca 1948

Londyn dnia 15. sierpień 1981 r.

3.

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 52-82-40 K

WARSZAWA

dn. 7 lipca 1982 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA
z dnia 7 lipca 1982 r.
odznaczony/a został/a

Ob. STANISŁAWSKI
Tadeusz s. Stanisława

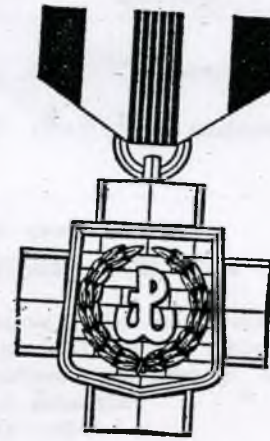
WARSZAWSKIM
KRZYŻEM POWSTAŃCZYM

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA
[Signature]

III/1/2

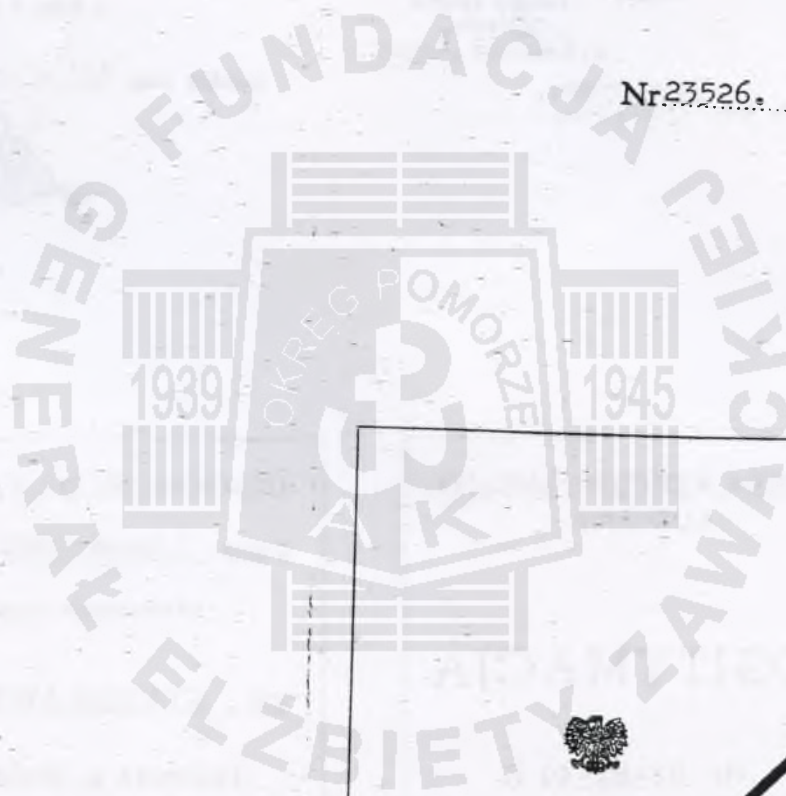
1.

LEGITYMACJA KRZYŻA ARMII KRAJOWEJ

Nr 23526.

3

Intrografic - 3810

11/1/3 (6)

SERVICE INTERNATIONAL DE RECHERCHES
INTERNATIONAL TRACING SERVICE
INTERNATIONALER SUCHDIENST

Notre Ref
Our Ref T/O - 1 186 533
Unser Az

Votre Ref
Your Ref - - -
Ihr Az

Arolsen, den 12. Juli 1988

EXTRAIT DE DOCUMENTS

Il est certifié par la présente que les indications suivantes sont conformes à celles des documents originaux en possession du Service International de Recherches et ne peuvent en aucun cas être modifiées par celui-ci.

EXCERPT FROM DOCUMENTS

It is hereby certified that the following indications are cited exactly as they are found in the documents in the possession of the International Tracing Service. It is not permitted for the International Tracing Service to change original entries.

DOKUMENTEN-AUSZUG

Es wird hiermit bestätigt, daß die folgenden Angaben den Unterlagen des Internationalen Suchdienstes originalgetreu entnommen sind. Der Internationale Suchdienst ist nicht berechtigt, Originaleintragungen zu ändern.

Nom
Name KAMIENSKI -/-
Name

Prenoms
First names Antoni -/-
Vornamen

Nationalité
Nationality polnisch -/-
Staatsangehörigkeit

Date de naissance
Date of birth 17.1.1922 -/-
Geburtsdatum

Lieu de naissance
Place of birth Warschau -/-
Geburtsort

Religion
Religion Römisch-katholisch -/-
Religion

Noms des parents
Parents' names Franz, Franciszek und Marta geborene CZUJKA -/-
Namen der Eltern

Profession
Profession Krankenpfleger,
Beruf Kaufmann -/-

Dernière adresse connue
Last known residence Warschau, Rozbrat 32/5 -/-
Zuletzt bekannter Wohnsitz

Etat civil
Marital status ledig -/-
Familienstand

Arrêté le
Arrested on in nicht angeführt -/-
Verhaftet am in nicht angeführt -/-

per
by durch nicht angeführt -/-

Emprisonné
Confined in in Konzentrationslager Auschwitz-Birkenau -/-
Eingeliefert

No de détenu
Prisoner's No 197650 -/-
Häftlingsnummer

Le
On 17. September 1944 -/-
Am venant de
coming from in nicht angeführt -/-
von

per
by durch Einsatz Kommando
Sendel auf Anordnung
des Reichssicherheits-
hauptamtes -/-

Catégorie
Category "Politisch", roter Winkel -/-
Kategorie

Transféré
Transferred am 1. Oktober 1944 zum Konzentrationslager Buchenwald, Häftlingsnummer
Überstellt 90903; am 24. Oktober 1944 zum Konzentrationslager Buchenwald/Kommando
Plömnitz; zum Konzentrationslager Mittelbau (Datum nicht angeführt); war dort
noch am 17. Januar 1945 inhaftiert. -/-

Indications complémentaires
Further indications keine -/-
Weitere Angaben

* Explication du SIR * Explanation of the ITS * Erklärung des ITS

Remarques du SIR
Remarks of the ITS Die Häftlinge des Konzentrationslagers Mittelbau wurden ab Anfang April
Bemerkungen des ITS 1945 evakuiert. - Die im Lager verbliebenen Häftlinge wurden am
9. April 1945 befreit. -/- Abweichungen der Anfrage siehe Rückseite. -/-

H. Siebel
für die Archive

F. Figge
Für die Archive

11/14

Folgende Angabe in der Anfrage weicht von den Eintragungen in den hier vorliegenden Unterlagen ab:

Geburtsort: Warszawa = Warschau

-- / --

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
fax/☎ (0-56) 65-22-186
Konto: WBK II Oddział w Toruniu
10901506-4675-128-00-0

l.dz.3733 WSK 2002

MEMORIAŁ GENERALA
MARII WITTEK

POW

PWK

WSK-
-AK

S2.P. Alfreda
Stenistewska
ul
97-300 Piotrków
Trybunalski

Szanowna Pani
11 X 2002 r.
Dziękuję za list i odpowie-
dzi na moje pytanie. W
cenny sposób dopatmięję
Pani relację. Prezerwazem
ze opóźnieniem w odpowiedzi
do mamy teraz "gorący"
okres w Związku ze zblu-
żnięciem się terminem otwa-
renia Muzeum Wojskowej Stu-
żby Polele. Zależym isede-
czne podrobnienie.
2 bynrezeni szacunku
Dorota Knomp
Dokumentalistka Archiwum WSK

ul. -

97-300 Problew Trzyb.

Memoriat

Wpłynęło dnia 12. 09.

Licz. 3510 LSK 100

D.J.

Fundacja

Generał Marii Wittek

Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2 87-100 Toruń

Szanowna Pani

doktry L. dr. 3170 WSK 2002 r.

Dziękuję bardzo za list i w odpowiedzi
wzyskałem kilka szeregów wyjaśniających:

Szkoła podstawowa (Powszechna) którą ukonczyłem, jak
wówczas szpital w którym pracowałem we wrześniu
1939 r. znajduję się w Problewie Trybunalskim
Lista osób odznaczonych Warszawskim Krzyżem
Powstańcym zamieszczona jest w tygodniku "Stolica"
nr 22 z 15 sierpnia 1982 r.

Jak trafiłem do Zgrupowania Bartkowiaków?

Profesor matematyki Tajnej Politechniki Warszawskiej
wynaczył w czerwcu termin egzaminu na dzień
1 sierpnia 1944 r. godz 14 w mieszkaniu przy ul Zielnej
(nr nie pamiętam) Tam czekał na profesora, który
nie przyjechał i tam zastała nas godzina "W"

Mój Tadeusz Stanisławski w czasie okupacji
był w konspiracji w oddziale Organizacji Wojskowej

Korpus Bezpieczeństwa w Zgrupowaniu Bartkiewiczów
- wieża i w czasie Powstania walczył w tym
Zgrupowaniu. Gdy spotkałam się z mężem
3 sierpnia, wprowadził mnie do tego Zgrupowania.

Zostałam przydzielona do Pomocnicy
Służby kobiet jako łączniczka ps "Astra".
Moim zwierzchnikiem była pani kpt, Pomian.
Dowódcą młodszych oddziałów O. W. K. B. był
pik "Dolina".

Łęczę serdeczne pozdrowienie
z życzeniami zdrowia i zadowolenia
z pracy.
Elżbieta Zawacka

mój nr inw 2639/WSK/

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Gębary 2, tel. 65-241-1111
87-100 TORUŃ

Pani Alfreda Stanisławska
ul.
97-300 Piotrków Trybunalski

1.dz.3170 WSK 2002 r

Szanowna Pani,

Dziękuję za relację i następujące kserokopie dokumentów:

1. Wykaz Studiów (indeks) Politechniki Łódzkiej, Łódź 1945.
 2. Zaświadczenie Politechniki Łódzkiej, Łódź 1945.
 3. Dyplom Ukończenia Studiów Wyższych (odpis), Olsztyn 1955.
 4. Legitymacja Opiekuna Społecznego, Piotrków Trybunalski 1964.
 5. Legitymacja odznaki „Zasłużony Opiekun Społeczny”, W-wa 1976.
 6. Legitymacja Medalu „Za udział w Wojnie Obronnej 1939”, W-wa 1987.
 7. Legitymacja Tymczasowa Związku Powstańców Warszawskich nr 592, W-wa 1990.
 8. Legitymacja członkowska Związku Powstańców Warszawskich nr 592, W-wa 1991.
 9. Zaświadczenie Urzędu ds. Kombatantów nr 262518, W-wa 1993.
 10. Patent Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny, W-wa 1999.
 11. Mianowanie na stopień Podporucznika Wojska Polskiego, Piotrków Trybunalski 2000.
- a także Lista odznaczonych Warszawskim Krzyżem Powstańczym (czy może Pani podać skąd pochodzi ta kserokopia?). Materiały te zostały dołączone do Pani teczki osobowej (nr inw. 2639/WSK). Dziękuję zwłaszcza za relację. Pozwolę sobie zadać kilka pytań, które mam nadzieję nie sprawią Pani kłopotu. Gdzie Pani kończyła szkołę podstawową? Czy szpital w którym Pani pracowała ochotniczo we wrześniu 1939 r. znajdował się w Piotrkowie? Proszę podać imię męża. W jaki sposób Pani trafiła do Zgrupowania Bartkiewicza? Czy może Pani bardziej szczegółowo opisać swój udział w Powstaniu Warszawskim?

Szanowna Pani, jeszcze raz dziękuję za przekazane materiały, a także za 10 znaczków.
Przesyłam Ulotkę o Muzeum Wojskowej Służby Polek, może zainteresuje Panią nasza
najnowsza inicjatywa. Załączam serdeczne pozdrowienia i życzenia zdrowia.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

Zał.:

1) Ulotka o Muzeum WSP.

cop. me
k.d.z. 2386 WSK 2

MEMORIAL

General Marii Wittek

FUNDACJA
Archiwum Państwowe Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 85-32-184
87-500 TORUŃ

Toruń 27 VI 2002 r.

L. dz. 2672/WSK

kopie

Pani Alfreda Stanisławska

ul.

97-300 Piotrków Trybunalski

Szanowna Pani,

Dział Wojennej Służby Kobiet naszego Archiwum zajmuje się gromadzeniem i opracowywaniem materiałów dotyczących kobiet-żołnierzy I i II wojny światowej. Za pośrednictwem pani Wacławy Kamińskiej otrzymaliśmy następujące materiały na Pani temat: ksero pracy Piotra Jakubowskiego pt. „Warszawo Moja Święta”, kserokopie legitymacji Medalu Wojska polskiego, Krzyża AK, Krzyża Powstańczego Pani i Pani męża, a także zaświadczenie z pobytu w obozach koncentracyjnych. Na podstawie tych materiałów założyłam teczkę osobową na Pani nazwisko o numerze inwentarza 2639/WSK. Materiały wpłynęły w zeszłym roku, ale ponieważ jednocześnie otrzymaliśmy około 200 innych relacji opracowanie ich zajęło dużo czasu i dlatego dopiero teraz się z Panią kontaktuję. Cieszę się, że zechciała Pani przekazać te materiały, każda nowa relacja wzbogacająca zbiory naszego Archiwum jest dla nas cennym nabytkiem.

Zwracam się do Pani z prośbą opracowanie własnej relacji z przebiegu służby wojennej według załączonego schematu. Proszę również o przesłanie zdjęcia z lat 40-tych lub współczesnego, a także innych dokumentów lub ich kserokopii związanych z Pani osobą (np. metryka urodzenia, świadectwa szkolne, świadectwo ślubu itp.). Materiały te są bardzo pomocne w przypadku opracowywania biogramu i są udostępniane jedynie w celach naukowych.

Szanowna Pani, przesyłam materiały na temat naszego Archiwum. Załączam serdeczne pozdrowienia i mam nadzieję, że zechce Pani odpisać.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

2el.

1. Schemat mel. WSK
2. Ulotka o FAPAK
3. Ulotka o Mem.

STANISKAWSKA Alfreda

